

KOMMUNINFO

Helsingfors 14.8.2017

4/2017

Uppdaterad 23.8.2017

Rätten till hälso- och sjukvårdstjänster i Finland för barn och gravida kvinnor med invandrabakgrund

Med denna kommuninfo vill vi tydliggöra vilka rättigheter barn och gravida kvinnor med invandrabakgrund har att få hälso- och sjukvårdstjänster.

Bakgrund

Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Det allmänna ska också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

De internationella människorättskonventioner som konventionsstaterna har erkänt genomförs genom den nationella lagstiftningen.

VID MOTTAGANDE AV PERSONER SOM SÖKER INTERNATIONELLT SKYDD

Mödra- och barnrådgivningstjänster

Enligt 26 § 1 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, mottagningslagen) har personer som söker internationellt skydd och offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland rätt till hälso- och sjukvårdstjänster på det sätt som föreskrivs i 50 § i hälso- och sjukvårdslagen och 3 § 2 mom. i lagen om specialiserad sjukvård samt rätt till andra hälso- och sjukvårdstjänster som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården bedömt som nödvändiga. Till nödvändiga hälso- och sjukvårdstjänster hör enligt förarbetena till mottagningslagen bland annat tjänster hos en rådgivningsbyrå för mödravård och nödvändig vård för kroniska sjukdomar.

Enligt 26 § 2 mom. i mottagningslagen får personer som får tillfälligt skydd och barn som söker internationellt skydd samt offer för människohandel som är barn och inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland hälso- och sjukvårdstjänster på samma grunder som en person som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. På grund av de ovan nämnda bestämmelserna är kommunen skyldig att tillhandahålla barn som söker internationellt skydd och offer för människohandel som är barn hälso- och sjukvårdstjänster, inklusive mödra- och

barnrådgivningstjänster, vaccinerings enligt det nationella vaccinationsprogrammet samt mun- och tandvård.

Skolhälsovård

Alla barn under 16 år som ansöker om internationellt skydd (asyl, dvs. flyktingstatus, eller alternativt skydd) har rätt till grundläggande utbildning. Enligt 16 § i hälso- och sjukvårdslagen ska en kommun ordna skolhälsovård för eleverna vid de läroanstalter i kommunen som ger grundläggande utbildning.

Studerandehälsovård (studerande på andra stadiet som är under 18 år)

En förutsättning för att en person ska ha rätt till studerandehälsovårdens tjänster är att han eller hon har en studieplats. Enligt 17 § i hälso- och sjukvårdslagen ska en kommun ordna studerandehälsovårdstjänster för de studerande vid gymnasier, läroanstalter som ger yrkesutbildning och högskolor i kommunen, oberoende av de studerandes hemvist. I statsrådets förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (338/2011, 3 §) anges vilka studerande som är berättigade till studerandehälsovård. Den studerande ska studera på en utbildning som berättigar till studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) (försätter heltidsstudier under minst två månader). Studerande har även rätt att få sådana psykolog- och kuratorstjänster som hör till elev- och studerandevården.

Enligt 7 § 2 mom. i mottagningslagen har kommunen rätt att fakturera Migrationsverket för kostnaderna för mödra- och barnrådgivningsbyråernas tjänster, skolhälsovårdens tjänster samt tjänster vid studerandehälsovården för personer under 18 år.

PERSONER SOM HAR BEVILJATS UPPEHÅLLSTILLSTÅND OCH FLYTTAT TILL EN KOMMUN

När en person har beviljats uppehållstillstånd och har registrerats i befolkningsregistret som invånare i en kommun, har personen rätt till kommunens hälsotjänster trots att han eller hon ännu bor på förläggningen för asylsökande. Kostnaderna som uppstår för hälsotjänsterna ankommer då på kommunen.

PERSONER SOM VISTAS I LANDET UTAN HEMKOMMUN / PERSONER SOM VISTAS OLAGLIGT I LANDET

Med personer som vistas olagligt i landet avses personer som enligt utlänningslagen inte har rätt att vistas i Finland. Asylsökandes vistelse i Finland blir olaglig när avslaget på asylansökan har vunnit laga kraft eller när det har fattats ett verkställbart beslut om att personen ska avlägsnas ur landet. Dessa personer omfattas inte längre av mottagningstjänster.

Personer som vistas i landet utan att ha en hemkommun har rätt till brådskande vård i enlighet med 50 § i hälso- och sjukvårdslagen. Enligt den paragrafen avses med brådskande vård omedelbar bedömning och vård som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller kroppsskadan försvåras och som gäller akut sjukdom, kroppsskada, försämring av en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. Även förlossning anses höra till brådskande vård. Brådskande vård är även t.ex. vård som ges för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom såsom tuberkulos samt vård av en hiv-positiv gravid kvinna för att förhindra att barnet smittas av viruset.

Folkpensionsanstalten ersätter kommunen eller samkommunen för kostnader för brådskande sjukvård för en person utan hemkommun i Finland och där vårdkostnaderna inte har kunnats indrivas från kunden. Ersättningen baserar sig på 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013).

Ett barn under 16 år som har ansökt om internationellt skydd och som vistas i landet utan att ha en hemkommun har rätt till grundläggande utbildning. Enligt 16 § i hälso- och sjukvårdslagen ska en kommun ordna skolhälsovård för eleverna vid de läroanstalter i kommunen som ger grundläggande utbildning.

Kommunerna kan själva besluta att tillhandahålla personer som vistas olagligt i landet mer omfattande hälso- och sjukvårdstjänster. I dessa fall ansvarar kommunen själv för alla uppkomna kostnader.

Ytterligare information:

Viveca Arrhenius, socialråd, tfn 0295 163 286

Maire Kolimaa, konsultativ tjänsteman, tfn 0295 163 389

Sari Ekholm, överläkare, tfn 0295 163 441

Liisa Katajamäki, regeringsråd, tfn 0295 163 329

E-post: fornamn.efternamn@stm.fi

